

Avagy az, ki a zászlóval,
Melyen volt a Szent Szűz képe,
Hogy ne jusson más kezébe,
Ugy ugrott le a mélységbe?

Vagy az, aki vár falánál
Karjaiban jobban bizván,
Szigetvárnál kirohant és
Ugy halt meg a holtak hídján?

Vagy az volt-e a legdicőbb,
Hősebb, nagyobb mindannyinál,
Az a nemesifjúból lett
Világverő hollóskirály?

Vagy az, aki?... Sokan voltak!
Nem tudom én, ki volt nagyobb,
Csak áldom az Istenemet,
Amért — én is magyar vagyok!

(Tóth Kálmán.)

De fejezzük be szép kis ünnepünket. Búcsúzzunk el kedves vendégeinktől, búcsúzzunk el egymástól, az öreg iskolától, az osztálytól, ahol négy éven át együtt szántottunk, vetettünk, arattunk. Nehéz nagyon a búcsú, hiszen valamennyien a szívemhez nőttetek már s most kell eleresztenem benneteket, amikor már oly nehéz a válás. De hív a kötelesség, nem olyan időket élünk, amikor sokat lehetne érzelegni. Utravalóul a sok mindenhez, még egy költeményt szeretnék adni mindnyájatoknak. Ez a költemény csengjen fületekbe utoljára e falak között, s majdan, ha visszatértek egykor e falak közé, ahová anynyi kedves emléketek húz vissza, ezzel a költeménnyel, ennek gondolataival jöjjetek ismét haza.

SZÓZAT.

Hazádnak rendületlenül
Légy híve, ó magyar;
Bölcsöd az s majdan sirod is,
Mely ápol s eltakar.

Szabadság! Itten hordozák
Véres zászlóidat,
S elhulltanak legjobbaink
A hosszú harc alatt.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Aldjon vagy verjen sors keze:
Itt élnöd, halnöd kell.

És annyi balszerencse közt,
Oly sok vizsály után,
Mégfogyva bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán.

Ez a föld, melyen annyszer
Apáid vére folyt;
Ez, melyhez minden szent nevet
Egy ezredév csatolt.

S népek hazája, nagy világ!
Hozzád bátran kiált:
„Egy ezredévi szenvedés
Kér éltet vagy halált!”

Itt küzdtenek honért a hős
Árpádnak hadai;
Itt törtek össze rabigát
Hunyadnak karjai.

Az nem lehet, hogy annyi szív
Hiába onta vért,
S keservben annyi hű kebel
Szakadt meg a honért.

Az nem lehet, hogy ész, erő
 És oly szent akarat
 Hiába sorvadozzanak
 Egy átoksúly alatt.

Még jőni kell, még jőni fog
 Egy jobb kor, mely után
 Buzgó imádság epedez
 Százerek ajakán.

Vagy jőni fog, ha jőni kell
 A nagyszerű halál,
 Hol a temetkezés fölött
 Egy ország vérben áll.

S a sirt, hol nemzet süllyed el,
 Népek veszik körül,
 S az ember millióinak
 Szemében gyászkönny ül.

Légy híve rendületlenül
 Hazádnak, ó magyar;
 Ez éltetőd s ha elbukál,
 Hantjával ez takar.

A nagy világon e kívül
 Nincsen számodra hely;
 Áldjon vagy verjen sors keze:
 Itt élned, halnod kell.

(Vörösmarty Mihály.)